

VIỆN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM
VIỆN SINH THÁI VÀ TÀI NGUYÊN SINH VẬT
-----o0o-----

BÙI THỊ TUYẾT XUÂN

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM TÁI SINH
CỦA THẨM THỰC VẬT RỪNG PHỤC HỒI TRÊN ĐẤT
SAU NƯƠNG RÃY TẠI KHU ĐỀ XUẤT BẢO TỒN
THIÊN NHIÊN NGHĨA PHƯƠNG, HUYỆN LỤC NAM,
BẮC GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN: TS. ĐỖ HỮU THƯ

Hà Nội, 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng bản thân. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào khác.

Tác giả

BÙI THỊ TUYẾT XUÂN

LỜI CẢM ƠN

Cho phép tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Đỗ Hữu Thư đã hướng dẫn nhiệt tình, truyền đạt những kinh nghiệm quý báu, những ý tưởng trong nghiên cứu khoa học và giúp tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo, các cán bộ của cơ sở đào tạo sau Đại học Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật đã tận tâm truyền đạt kiến thức cho tôi trong suốt khóa học.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể các cán bộ phòng Sinh thái Thực vật - Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật đã tận tình giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong công tác cũng như trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Do hạn chế về trình độ, thời gian và kinh nghiệm trong công tác nghiên cứu, bản luận văn chắc chắn sẽ không tránh khỏi thiếu sót. Tôi rất mong nhận được những ý kiến đóng góp, bổ sung của các thầy giáo, cô giáo, bạn bè đồng nghiệp để bản luận văn được hoàn chỉnh hơn.

Xin chân thành cảm ơn!

MỤC LỤC

Trang phụ bì	
Lời cam đoan	
Lời cảm ơn	
Danh mục các ký hiệu, chữ viết tắt	
Danh mục các bảng	
Danh mục các hình	
MỞ ĐẦU	1
1. Mục tiêu nghiên cứu	2
2. Ý nghĩa của đề tài	2
2.1. Về lý luận.....	2
2.2. Về thực tiễn.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	2
3.1 Đối tượng nghiên cứu	2
3.2 Địa bàn nghiên cứu	3
3.3. Thời gian nghiên cứu	4
Chương 1: TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	5
1.1.Một số khái niệm có liên quan	5
1.1.1. Thảm thực vật.....	5
1.1.2. Tái sinh rừng	6
1.1.3. Phục hồi rừng	7
1.1.4. Canh tác nương rẫy	8
1.2.Những nghiên cứu về tái sinh	8
1.2.1. Trên thế giới.....	8

1.2.2. Ở Việt Nam	12
1.3. Nghiên cứu về tái sinh sau nương rẫy	16
1.3.1. Thế giới	16
1.3.2. Ở Việt Nam	18
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	23
2.1. Nội dung nghiên cứu	23
2.1.1. Đặc điểm của thảm thực vật khu bảo tồn thiên nhiên Nghĩa Phương	23
2.1.2. Đặc điểm thành phần loài cây gỗ tái sinh tự nhiên trên đất bỏ hoá đã khép tán	23
2.1.3. Đặc điểm lớp cây tái sinh tự nhiên trên đất thoái hoá trung bình theo thời gian bỏ hoá.....	23
2.1.4. Đặc điểm tái sinh tự nhiên của thảm thực vật tre nứa	23
2.1.5. So sánh một số đặc điểm tái sinh tre, nứa.....	24
2.2. Phương pháp nghiên cứu	24
2.2.1. Phân chia quá trình tái sinh theo thời gian phục hồi.....	24
2.2.2. Phương pháp điều tra	25
2.2.3. Phân tích và xử lý số liệu.....	28
Chương 3: ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN, KINH TẾ XÃ HỘI KHU VỰC NGHIÊN CỨU	32
3.1. Điều kiện tự nhiên	32
3.1.1. Vị trí địa lý	32
3.1.2. Địa hình địa thế.....	32
3.1.3. Khí hậu thủy văn.....	32
3.1.3.1. Khí hậu	32
3.1.3.2. Thủy văn	33

3.1.4. Đặc điểm đất đai	33
3.1.5. Hiện trạng sử dụng đất đai và tài nguyên rừng.....	34
3.1.5.1. Diện tích các loại đất rừng trong khu bảo tồn	34
3.1.5.2. Hệ thực vật rừng	35
3.1.5.3. Hệ động vật rừng	35
3.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	36
3.2.1. Dân tộc, dân số và lao động.....	36
3.2.2. Thực trạng kinh tế.....	37
3.2.3. Thực trạng xã hội và cơ sở hạ tầng.....	37
Chương 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	39
4.1. Đặc điểm thảm thực vật khu bảo tồn thiên nhiên Nghĩa Phương.....	39
4.1.1. Đặc điểm thành phần loài thực vật	39
4.1.2. Các kiểu thảm thực vật trong khu bảo tồn.....	42
4.2. Đặc điểm thành phần loài cây gỗ tái sinh tự nhiên trên đất bỏ hóa đã	
khép tán.....	44
4.2.1. Đánh giá mức độ thoái hoá đất sau nương rẫy ngoài thực địa bằng mắt	
thường	44
4.2.2. Tổ thành loài cây gỗ tái sinh tự nhiên trên đất bỏ hoá đã khép tán	45
4.3. Đặc điểm lớp cây tái sinh tự nhiên trên đất thoái hóa trung bình theo	
thời gian bỏ hóa	48
4.3.1. Đặc điểm thành phần loài lớp cây tái sinh.....	48
4.3.2. Đặc điểm số lượng loài cây gỗ tái sinh.....	49
4.3.3. Đặc điểm phân bố tái sinh theo cấp chiều cao.....	54
4.3.4. Đặc điểm phân bố cây gỗ tái sinh theo cấp đường kính.....	58
4.3.5. Đặc điểm phân bố cây gỗ tái sinh trên mặt phẳng nằm ngang	60

4.3.6. Đặc điểm chất lượng lớp cây gỗ tái sinh	62
4.4. Đặc điểm tái sinh tự nhiên của thảm thực vật tre nứa	63
4.4.1. Cấu trúc của rừng tre, nứa tự nhiên	63
4.4.2. Sự thay đổi mật độ tái sinh, độ che phủ.....	65
4.4.3. Đánh giá chất lượng tre, nứa tái sinh.....	67
4.5. So sánh một số đặc điểm tái sinh tre, nứa với tái sinh cây gỗ.....	69
Chương 5: KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

C/ha	Cây/ha
$D_{1.3}$ (cm)	Đường kính thân cây tại vị trí 1,3m (cm)
H_{vn} (m)	Chiều cao vút ngọn (m)
N/ha	Mật độ cây/ha
N/H_{vn}	Phân bố số cây theo cấp chiều cao
$N/D_{1.3}$	Phân bố số cây theo cấp đường kính
OTC	Ô tiêu chuẩn
ODB	Ô dạng bản
TTV	Thảm thực vật
[...]	Trích dẫn tài liệu

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng	Nội dung	Trang
2.1	Ký hiệu mức độ nhiều của thực bì theo Drude	28
3.1	Diện tích, trạng thái các loại đất rừng của khu bảo tồn	35
4.1	Số họ, chi, loài của các ngành thực vật khu bảo tồn	40
4.2	Công dụng của các loài cây trong khu bảo tồn	41
4.3	Tổ thành cây gỗ trong rừng tái sinh tự nhiên đã khép tán	47
4.4	Số họ, chi, loài của ngành thực vật hạt kín tái sinh sau nương rẫy	48
4.5	Tổ thành cây gỗ tái sinh trên đất thoái hoá trung bình	50
4.6	Cấu trúc tổ thành cây gỗ tái sinh trong rừng Dẻ	53
4.7	Mật độ cây gỗ tái sinh theo cấp chiều cao	55
4.8	Kết quả nắn phân bố tái sinh cây gỗ theo N/Hvn	56
4.9	Mật độ cây gỗ tái sinh theo cấp đường kính	58
4.10	Kết quả nắn phân bố tái sinh cây gỗ theo N/D1.3	60
4.11	Phân bố cây gỗ tái sinh theo mặt phẳng nằm ngang	61
4.12	Chất lượng cây gỗ tái sinh theo thời gian phục hồi	63
4.13	Cấu trúc rừng hỗn giao tre, nứa tự nhiên	65
4.14	Đặc điểm tái sinh của cây tre sau nương rẫy	67
4.15	Đặc điểm tái sinh của cây nứa sau nương rẫy	68
4.16	Đánh giá chất lượng tre, nứa tái sinh theo thời gian bỏ hoá	69
4.17	Tỷ lệ tre, nứa tái sinh theo độ tuổi	69
4.18	So sánh tái sinh tre, nứa, gỗ	70

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình	Nội dung	Trang
2.1	Sơ đồ bố trí ODB trong ô tiêu chuẩn điều tra	26
4.1	Đồ thị phân bố cây gỗ theo cấp chiều cao	56
4.2	Đồ thị phân bố cây gỗ theo cấp đường kính	58